

Creativiteit: het wordt door de een gezien als een ongrijpbaar talent, door de ander als een 'trucje'. Daarnaast wordt het gebruikt als hét voorbeeld van vaardigheden die belangrijk zijn voor de toekomst. Maar wat is het eigenlijk? Kun je creativiteit meten? Ontwikkelen? En levert het eigenlijk wat op in de les? In dit artikel gaan we op onderzoek uit naar wat het nu is en wat je er als docent van moet weten.

Definitie

Als eerste dan maar de definitie van Wikipedia, toch de eerste plek waar je dan kijkt. De gratis encyclopedie schrijft het volgende:

Creativiteit wordt in de verschillende wetenschappen nogal verschillend geïnterpreteerd, maar wijst in het algemeen naar een vermogen om iets nieuws te scheppen. Een individu of een groep toont creativiteit wanneer een nieuw concept of object wordt gemaakt, of wanneer een originele oplossing voor een probleem wordt gevonden.

Zoals door de schrijvers van het artikel al aangegeven wordt is er geen eenduidige definitie te geven van creativiteit. Dit maakt het voor ons als docent natuurlijk niet makkelijker. Als er geen duidelijke definitie is, hoe kun je er dan überhaupt iets mee in de klas?

Proces of product?

Laten we daarom eerst een duidelijk onderscheid maken in een creatief proces, en een creatief product. Vaak heeft het een met het ander te maken, maar soms ook totaal niet. Een creatief proces gaat vooral over het volgen van een aantal stappen, waarbij het vaak begint met een probleem wat genoeg prikkelt om aan te zetten tot denken. Hier worden oplossingen voor bedacht die vervolgens getoetst of geprobeerd worden in de werkelijkheid. De uitkomst kan dan heel creatief zijn, maar ook juist iets wat al bestaat. En tja, dan is het niet creatief meer. Aan de andere kant: soms kan iemand iets 'zomaar' maken en is iedereen onder de indruk van de creativiteit: het is een nieuw product of oplossing. Vaak wordt zo iemand gezien als een genie (Steve Jobs of Thomas Edison), waarbij voorgesteld wordt dat ze ineens een eureka moment hadden en vervolgens met een vernieuwende uitvinding kwamen.

Onderzoek

Maar als creativiteit alleen voor genieën is, dan is het natuurlijk moeilijk te gebruiken in de klas. Je bent creatief, of niet. Dit is een interessant gegeven voor onderzoekers, en daarom wordt er al een lange tijd gezocht naar wat iemand creatief maakt. Hierbij wordt [vaak](#) uitgegaan van de volgende punten:

- Originaliteit en fantasie (gekke, rare, unieke ideeën)
- Vlotheid (de hoeveelheid ideeën in een bepaalde tijd)

- Uitwerking (de vaardigheid om een idee uit te werken en uit te leggen)
- Flexibiliteit (hoe makkelijk je van 'plan' kan veranderen)
- Complexiteit (de hoeveelheid details, het herkennen van patronen)
- Risico nemen (toe kunnen geven fout te zitten, maar ook juist blijven proberen)

Dit zijn dus allemaal deelvaardigheden, wat laat zien hoe complex creativiteit kan zijn. In een volgend artikel zullen we hier op verder gaan, want als we de deelvaardigheden kennen, kunnen we dit als docent misschien ook wel testen en ontwikkelen.

Hieronder nog ter inspiratie een fragment van Ken Robinson, waarin hij zowel uitlegt wat 'divergent denken' is en daar direct een leuke oefening voor geeft voor in de klas. Een aanrader!